

SAŽECI PLENARNIH PREDAVANJA
SUMMARIES OF KEYNOTE LECTURES

Isabelle Albert, PhD

Université du Luxembourg
Esch-sur-Alzette, Luxembourg

isabelle.albert@uni.lu

RESILIENCE AND WELL-BEING OF OLDER PEOPLE IN TIMES OF CRISIS AND BEYOND

Recent times have been characterized by a number of crises which can challenge the quality of life of older people. The Covid-19 pandemic, in particular, has been disruptive for social participation and integration. While at the beginning of the pandemic, the sanitary measures were at the foreground and most effort was focused on containing the virus, it became soon clear that secondary effects of social distancing were putting at risk the subjective well-being and mental health of people around the globe. Older people were particularly concerned by social distancing measures as they were regarded a vulnerable group, irrespective of their heterogeneity. Social engagement is a main pillar of successful ageing (Rowe & Kahn, 2015) but opportunities for social activities and connectedness with others have been undermined during the pandemic.

Interestingly and contrary to expectations, initial studies have shown that older people fared on average better than feared in the early months of the pandemic as they could draw on resources and resilience built over a lifetime. However, prolonged times of inactivity and social isolation can take a toll on mental and physical health of those older people who find it difficult to reconnect with others and to participate in social activities.

In my talk, I will present findings from the FNR-funded CRISIS project on older people during the pandemic regarding “Correlates of Resilience In the context of Social Isolation in Seniors” as well as from the PAN-VAL project on active ageing in the context of cultural diversity in Luxembourg which was funded by the Ministry of Family and Integration, and I will make reference to the importance of intergenerational relations for the subjective well-being of (older) family members.

In light of present and future societal challenges, I will finally discuss how geropsychology can make a contribution to ensure the quality of life of older people.

Keywords: older people, well-being, resilience, crisis, COVID-19

Isabelle Albert, PhD

Université du Luxembourg

Esch-sur-Alzette, Luxembourg

isabelle.albert@uni.lu

OTPORNOST I DOBROBIT STARIJIH OSOBA U VREMENIMA KRIZE I IZVAN NJIH

Posljednje razdoblje obilježeno je nizom kriza koje mogu dovesti u pitanje kvalitetu života starijih osoba. Pandemija COVID-19 posebno je bila destruktivna za njihovo društveno sudjelovanje i integraciju. Dok su na početku pandemije epidemiološke mjere bile u prvom planu i najviše se napora usmjeravalo na suzbijanje virusa, ubrzo je postalo jasno da sekundarni učinci socijalnog distanciranja ugrožavaju subjektivnu dobrobit i mentalno zdravlje ljudi u cijelome svijetu. Starije osobe posebno su zabrinjavale mjere socijalnog distanciranja jer su, bez obzira na njihovu heterogenost, smatrane ranjivom skupinom. Društveni angažman glavni je stup uspješnog starenja (Rowe & Kahn, 2015.), no mogućnosti za društvene aktivnosti i povezanost s drugima su tijekom pandemije bile ograničene.

Zanimljivo i suprotno očekivanjima, početne studije pokazale su kako su stariji ljudi u prvim mjesecima pandemije u prosjeku prošli bolje nego što se očekivalo, a razlog tome je što su mogli iskoristiti resurse i otpornost izgrađenu tijekom života. Međutim, dugotrajna neaktivnost i društvena izolacija mogu utjecati na mentalno i fizičko zdravlje onih starijih osoba kojima je teško ponovno se povezati s drugima i sudjelovati u društvenim aktivnostima.

U svom predavanju predstaviti ću nalaze iz projekta CRISIS o starijim osobama tijekom pandemije koji se bavi "Korelatima otpornosti u kontekstu socijalne izolacije kod starijih osoba" kao i nalaze iz projekta PAN-VAL o aktivnom starenju u kontekstu kulturne raznolikosti u Luksemburgu koji je financiralo Ministarstvo obitelji i integracije, a osvrnut ću se i na važnost međugeneracijskih odnosa za subjektivnu dobrobit (starijih) članova obitelji. U svjetlu sadašnjih i budućih društvenih izazova, na kraju ću raspravljati o tome kako gerontopsihologija može doprinijeti osiguranju kvalitete života starijih ljudi.

Ključne riječi: starije osobe, dobrobit, otpornost, kriza, COVID-19

Dr. sc. Renata Franc

Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“

Zagreb, Hrvatska

Renata.Franc@pilar.hr

MLADI I DRUŠTVO: POTENCIJALI I RIZICI

U okviru predavanja *Mladi i društvo: potencijali i rizici* dati će se pregled recentnih kvantitativnih i kvalitativnih spoznaja o odnosu mladih prema društvu i njihovom položaju u društvu, pokrivajući teme od odnosa prema politici i razumijevanja politike, shvaćanja idealnog društva do aktivnosti vezanih uz borbu protiv klimatskih promjena i općenito građanskog sudjelovanja mladih uz osvrt na pitanje radikalizacije. Dodano, uz pregled obrazaca kulturalne participacije mladih i njihovih međukulturalnih orijentacija govori će se o identitetu, vrijednostima i dobrobiti mladih. Uz pojedine spoznaje komentirati će se koliko su mladi u Hrvatskoj slični ili različiti odraslima te svojim vršnjacima u drugim zemljama. Također komentirati će se uloga obitelji i škole u formiranju društvenih i političkih stavova mladih te mogućnosti za promicanje veće društvene uključenosti mladih.

Ključne riječi: mladi, društvena uključenost, politički stavovi, rizici, potencijali

Renata Franc, Ph.D.

Institute of Social Sciences „Ivo Pilar“

Zagreb, Croatia

Renata.Franc@pilar.hr

YOUTH AND SOCIETY: POTENTIALS AND RISKS

The lecture *Youth and society: potentials and risks* will give an overview of recent quantitative and qualitative insights about youth relationship to society and their social position. The topics which will be covered ranges from relationship to politics and understanding of politics, conceptions of ideal society to climate change activism and general youth' civic participation, with reference to radicalization. In addition, the overview of patterns of youth cultural participation and their intercultural orientations with the insights about youth identity, values and well-being will be covered. In relation to some of the topics, it will be commented how much youth in Croatia are similar or different from adults, and from peers in other countries. Moreover,

the role of family and school in formation of youth social and political attitudes as well as opportunities for promoting greater youth social engagement will be commented.

Keywords: youth, social engagement, political attitudes, risks, potentials

Dr.sc. Boris Jokić,

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu,

Zagreb, Hrvatska

boris@idi.hr

POVRATAK U BUDUĆNOST - ODRASTANJE I ŽIVOT DJECE I MLADIH U (POST)PANDEMIJSKOM VREMENU

Dok dio znanstvene i stručne javnosti i dalje s nestrpljenjem prati informacije o pandemiji bolesti COVID-19, za veliku većinu djece i mladih ona je (daleka) prošlost. Odrastanje u razdoblju od ožujka 2020. do danas je po mnogo čemu jedinstveno – sužavanje prostora susreta s drugima, usmjerenost na odnose s najbližim osobama, zakirutost za brojne normativne događaje u životima, prelazak u digitalne oblike poučavanja i učenja...Sve navedeno ostavilo je posljedice na djecu i mlade od kojih su brojne negativne, ali postoje i neke koje se mogu smatrati pozitivnima. Istraživanje 'Promjene u organizaciji procesa odgoja i obrazovanja uzrokovane COVID-19 pandemijom: učinci na obrazovna iskustva, dobrobit i aspiracije učenika u Republici Hrvatskoj' (HRZZ IP...), provedeno u razdoblju od kraja 2020. do 2022. godine, jedno je od najvećih u Europi usmjerenih osobama školske dobi. U dva istraživačka vala u njemu je sudjelovalo 43410 učenika iz pet generacija pri čemu su učenici 4. i 6. razreda osnovne te učenici 2. razreda srednje škole opetovano sudjelovali u istraživanju kroz dvije školske godine. U predavanju će biti predstavljeni rezultati o percepciji utjecaja pandemije na živote te podaci o trenutnom mentalnom i socijalnom statusu djece i mladih. Dio predavanje bit će posvećen i pitanju povjerenja kao jednom od ključnih elemenata razvoja osobe i društva. Poseban naglasak u predavanju bit će posvećen utjecaju pandemije na vrijeme boravka u digitalnom okruženju te strukturu aktivnosti učenika različitih generacija. Prezentirat će se i podaci o percepciji utjecaja digitalnih tehnologija na učenje i obrazovanje, ali i na ostale važne dijelove života mladih poput sklapanja prijateljstava, obiteljskih odnosa i zaljublivanja.

Ključne riječi: učeničke perspektive, pandemija bolesti COVID-19, tjelesno i mentalno zdravlje, povjerenje, utjecaj digitalnih tehnologija

Boris Jokić, Ph.D.,

Institute for Social Research

Zagreb, Croatia

boris@idi.hr

BACK TO THE FUTURE – GROWING UP AND LIFE OF CHILDREN AND YOUNG PEOPLE IN (POST) PANDEMIC TIMES

While part of the scientific and professional public continues to eagerly follow information about the COVID-19 disease pandemic, for the vast majority of children and young people it is a (distant) past. Growing up in the period from March 2020 to today is in many ways unique - the narrowing of the space for meeting others, the focus on relationships with the closest people, the inability to experience and participate in numerous normative events in life, the transition to digital forms of teaching and learning... All of the above has had consequences on children and young people, many of which are negative, but there are also some that can be considered positive. The research 'Changes in the organization of the education process caused by the COVID-19 pandemic: effects on the educational experiences, well-being and aspirations of students in the Republic of Croatia' (HRZZ IP...), conducted in the period from the end of 2020 to 2022, is one of the largest in Europe aimed at pupils. In two research waves 43410 pupils from five generations participated in it, whereby students of the 4th and 6th grades of elementary school and students of the 2nd grade of high school repeatedly participated in the research throughout two school years. The lecture will include discussion of the results on the perception of the impact of the pandemic on lives as well as data from June of 2022. on the current mental and social status of children and young people. Part of the lecture will also be devoted to the issue of trust as one of the key elements in the development of a person and society. Special emphasis in the lecture will be devoted to the impact of the pandemic on the time spent in the digital environment and the structure of the activities of students of different generations. Results on the perception of the impact of digital technologies on learning and education, but also on other important parts of young people's lives, such as making friends, family relationships and falling in love, will also be presented.

Keywords: pupil perspectives, COVID-19 pandemic, physical and mental health, trust, impact of digital technologies

Prof. dr.sc. Gordana Keresteš

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,

Zagreb, Hrvatska

gkerestes@ffzg.hr

(NE)OTPORNOST DJECE I MLADIH U VRIJEME KRIZE

Izloženost nepovoljnim životnim okolnostima i krizama velikih razmjera može štetno utjecati na razvoj djece i adolescenata. Međutim, neka djeca uspijevaju funkcionirati dobro i razvijati se zdravo i u takvim okolnostima. U ovom izlaganju bavit ću se pitanjem što neku djecu čini otpornom, a drugu neotpornom u nepovoljnim uvjetima odrastanja. Oslanjajući se na rezultate istraživanja psihološke prilagodbe djece i adolescenata iz Hrvatske na krize kojima su bili izloženi u posljednjih nekoliko desetljeća, pokazat ću da se izvori djetetove psihološke (ne)otpornosti ne nalaze samo unutar djeteta, već proizlaze iz složenih interakcija individualnih obilježja djeteta i svih sustava okoline u kojoj dijete odrasta. Ukazat ću na važnost jačanja dječje psihološke otpornosti i pripreme za nošenje s budućim krizama te dati smjernice za to, ali i upozoriti na opasnosti koje mogu proizaći iz pritiska za dobrim funkcioniranjem i otpornošću u teškim situacijama.

Ključne riječi: djeca, adolescenti, krize, nepovoljni uvjeti odrastanja, psihološka otpornost, psihološka ranjivost

Prof. dr.sc. Gordana Keresteš

Department of Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences,

University of Zagreb,

Zagreb, Croatia

gkerestes@ffzg.hr

PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND VULNERABILITY OF CHILDREN AND ADOLESCENTS IN CRISIS

Adverse life experiences and large-scale disasters may negatively influence development of children and adolescents. However, some children manage to function well and develop healthily even in adverse circumstances. In this presentation I will address the question of what makes some children resilient, and other ones vulnerable to adverse life events. Using the results of the research investigating Croatian children's psychosocial adaptation to crisis which they have faced in past decades, I will show that the sources of a child's psychological vulnerability and resilience are not placed within a child, but are rather the result of complex interactions between a child's individual characteristics and characteristics of all the systems in which development is embedded. I will emphasize the importance of strengthening children's psychological resilience and preparing them for dealing with future crises and life adversities, and give some directions

for such programs, but I will also warn that pressure for showing good functioning and resilience in difficult circumstances may have unwanted consequences.

Key words: children, adolescents, crisis, adverse life experiences, psychological resilience, psychological vulnerability

IDENTIFYING AND UNLOCKING CREATIVE POTENTIAL IN EDUCATIONAL CONTEXTS

Todd Lubart

Université Paris Cité

todd.lubart@gmail.com

This presentation will start by examining the concept of creative potential, conceived as the ability to produce content that is both novel-original and meaningful-valuable in a given context. This ability is considered as a 21st century skill, with value for individuals in their personal life, professional activities, and contributions to society at large. Numerous studies show that creative ability can be measured with appropriate psychometric tools and developed through formal and informal educational activities. In a second part of the presentation, a battery to measure creative ability in several domains (graphic, verbal, social, scientific, mathematical, musical, body-movement) will be presented. The Evaluation of Creative Potential battery (EPoC) measures creative potential in children and adolescents by focusing on divergent-exploratory and convergent-integrative capacities. These two capacities are the main components of creative thinking in each domain. The EPoC tasks will be illustrated and the profiles of abilities that emerge will be discussed. The battery is useful for identifying children's strengths and weaknesses. Thirds, in turn, allows the identification of individual differences in creative potential (including creative giftedness), as well as the development of personalized training activities to support creativity, and the measurement of impact of educational interventions.

IDENTIFICIRANJE I OTKLIJUČAVANJE KREATIVNOG POTENCIJALA U OBRAZOVNOM KONTEKSTU

Todd Lubart

Université Paris Cité

todd.lubart@gmail.com

Predavanje „Identificiranje i otključavanje kreativnog potencijala u obrazovnom kontekstu“ započet će razmatranjem koncepta kreativnog potencijala, koji se konceptualizira kao sposobnost proizvodnje sadržaja koji je u određenom kontekstu istodobno nov ili originalan te smislen ili vrijedan. Ova se sposobnost smatra vještinom 21. stoljeća, a koja ima vrijednost kako za pojedince u njihovim osobnim životima i profesionalnim aktivnostima, tak i njihovom doprinosu društvu u cjelini. Brojna istraživanja pokazuju kako se kreativna sposobnost može mjeriti odgovarajućim psihometrijskim alatima i razvijati kroz formalne i neformalne obrazovne aktivnosti. U drugom dijelu prezentacije bit će predstavljena baterija za mjerenje kreativnih sposobnosti u nekoliko domena (grafička, verbalna, društvena, znanstvena, matematička, glazbena, tjelesno-pokretna). EPoC baterija (the Evaluation of Potential Creativity battery) mjeri kreativni potencijal kod djece i adolescenata fokusirajući se na divergentno-istraživačke i konvergentno-integrativne sposobnosti. Ove dvije sposobnosti najvažnije su komponente kreativnog mišljenja u svakoj domeni. Tijekom predavanja bit će prikazani pojedini zadaci EPoC-a, a raspravljat će se o i profilima sposobnosti koji se pojavljuju kroz njegovu primjenu. Baterija je korisna za prepoznavanje jakih i slabih strana djece. Konačno, ova baterija omogućuje prepoznavanje individualnih razlika u kreativnom potencijalu (uključujući kreativnu darovitost), kao i razvoj personaliziranih aktivnosti treninga za poticanje kreativnosti i mjerenje utjecaja obrazovnih intervencija.